

Tarpkultūrinis ugdymas

Intercultural education

Šietimo kultūros problematika vis aktualėja, ieškant visų lygių formaliojo ir neformaliojo ugdymo, institucijų veiklos tobulinimo galimybių. Jai daug dėmesio skiria užsienio šalių bei Lietuvos švietimo strategai ir tyrejai. P. McLaren (2007), A. Hargreaves (2008), Giroux (2012), D. Cole (2013, 2014), J. Jagodzinski (2015), taip pat (Mažeikis 2010, 2012), L. Duoblienė (2012, 2013, 2015), I. Stonkuvienė (2013, 2015, 2020) pabrėžė bendresnius (filosofinius, sociologinius, antropologinius) švietimo kultūros aspektus, juos siedami su naujaja komunikacija, medijomis, naujuoju žodynu bei simboliais, taip pat, su laiku ir erdve. Kiti - E. Schein (2004), P. Senge (2008), S. Gruenert (2015), T.E. Deal, K. D. Peterson (2016), V. Targamadzé (2006, 2010), D. Survutaitė (2015, 2016) siekė apibūdinti mokyklos kultūros sampratą, išskyrė jos esminius aspektus ir kriterijus. Šios tematikos tyrimai glaudžiai siejasi ir su vertybų švietime, tiek organizacijos, tiek individuo vertybinių nuostatų tyrimais (Derryberry, 2006; Tomey, 2007; Richards, 2008; Mergler, 2008 ir kt.). Švietimo ir kultūros sąsajų svarba, išryškinant aktyvaus pilietiškumo, socialinės sanglaudos, kultūrinio raštingumo ir kitus vertybinius aspektus pabrėžiama ir pasauliniuose, ES ir nacionaliniuose švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose, normatyviniuose aktuose, programose.

Švietimo kultūros, ypač neformalaus ugdymo bendojo ugdymo mokyklos kultūros tyrimai, persvarstantys institucijos ir atskirų veikėjų (mokinį, mokytoją, tėvų ir kt.) situaciją globalizacijos, kultūros suprekinimo ir unifikavimo požiūriu, atveria visnaujas problemines erdves ir skatina ieškoti ugdymo proceso, institucijų veiklos, individų socializacijos ir inkultūracijos gerinimo galimybių. Ši tema glaudžiai siejasi ir su tarpkultūriu ugdymu, kuris itin aktualus tautinių mažumų, migrantų, pabėgelių ir prieglobsčio prašytojų švietimo kontekste.

The issue of educational culture is a growing concern in the search for ways to improve formal and non-formal education and institutions at all levels. It is a topic of much attention by education strategists and researchers in foreign countries and Lithuania. P. McLaren (2007), A. Hargreaves (2008), Giroux (2012), D. Cole (2013, 2014), J. Jagodzinski (2015), as well as (Mažeikis 2010, 2012), L. Duoblienė (2012, 2013, 2015), I. Stonkuvienė (2013, 2015, 2020) emphasised more general (philosophical, sociological, anthropological) aspects of educational culture, linking them to new communication, media, new vocabulary and symbols, as well as to time and space. Others - E. Schein (2004), P. Senge (2008), S. Gruenert (2015), T.E. Deal, K. D. Peterson (2016), V. Targamadze (2006, 2010), D. Survutaitė (2015, 2016) have sought to describe the concept of school culture, and have identified its key aspects and criteria. Research on this topic is also closely related to the study of values in education, both in terms of organisational and individual attitudes (Derryberry, 2006; Tomey, 2007; Richards, 2008; Mergler, 2008, etc.). The importance of the links between education and culture for the active citizenship is highlighted in global, EU and national education documents, normative acts and programmes.

Research on the culture of education, especially of non-formal education and of general education, which reconsiders the situation of the institution and of individual actors (students, teachers, parents, etc.) in the light of globalisation, the marketization and the unification of culture, opens up a whole range of new problem areas and encourages the search of ways to improve the educational process, functioning of institutions, socialisation and enculturation of individuals. This theme is also closely linked to intercultural education, which is particularly relevant in the context of the education of national minorities, migrants, refugees and asylum seekers.